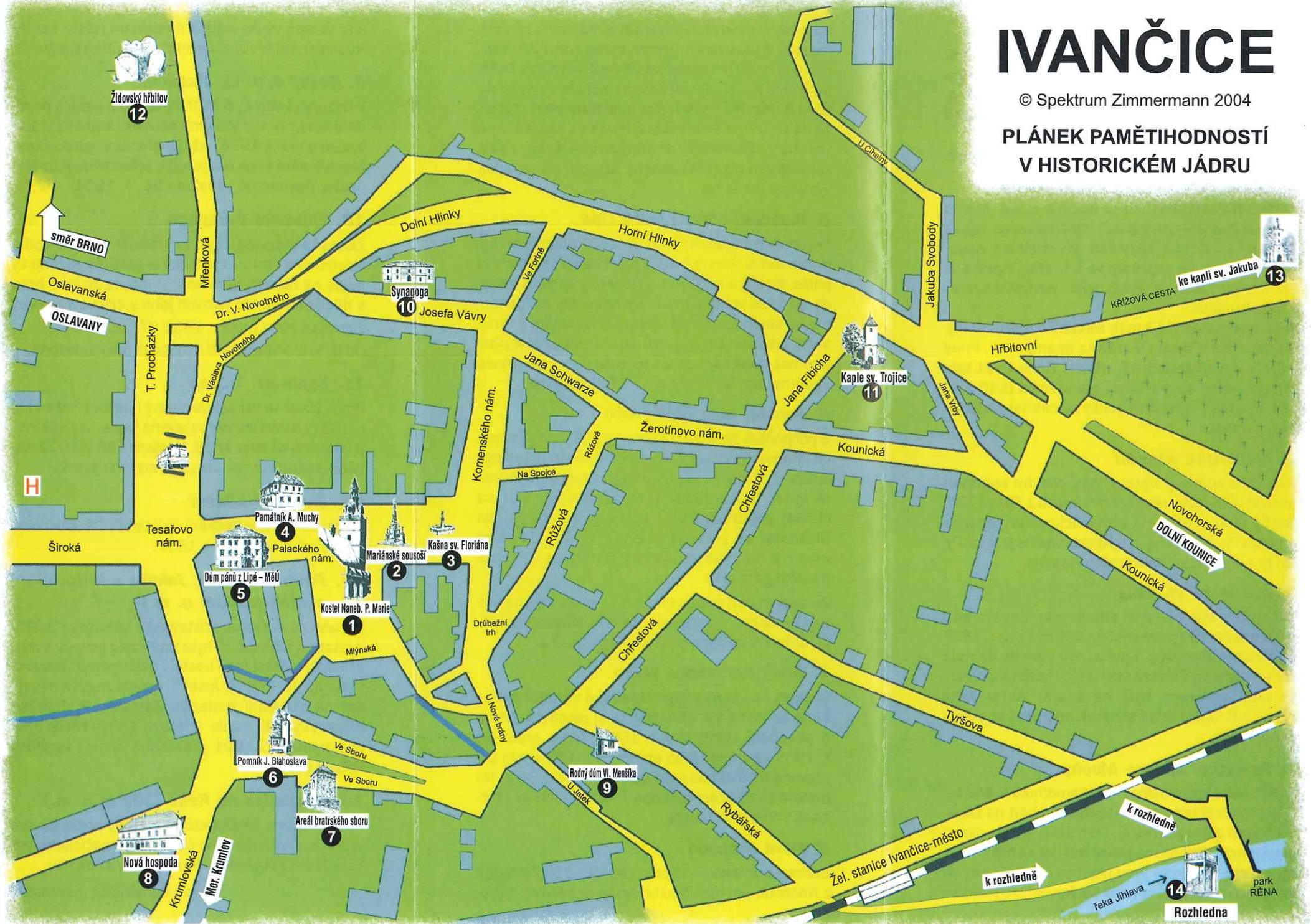

IVANČICE

© Spektrum Zimmermann 2004

PLÁNEK PAMĚTIHODNOSTÍ V HISTORICKÉM JÁDRU

IVANČICE, 9400 obyvatel, 208 m n. m.

Město leží v tzv. Ivančické kotlině na soutoku řek Jihlavy, Oslavy a Rokytné. Předcházelo mu velkomoravského hradiště, které stálo na kopci Réna. Město bylo založeno v 1. pol. 13. stol. a r. 1288 mu byla udělena královská privilegia.

Od r. 2002 pověřeno státní správou III. stupně.

1. Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Katastrofální událost se tu udála r. 1304. Město přepadli Kumáni ve službách habsburského vojska a kostel s většinou ukrytého obyvatelstva vypálili. Gotická stavba započata ve 14. stol. V průběhu 15. století zaklenut, v 16. stol. vestavěna renesanční kruchta.

Věž u kostela měří 53 m (k zábradlí ochozu 30 m). Mívala strážní funkci a stávala osamoceně. První dvě patra pocházejí ze 13. století. Roku 1591 byla věž zvýšena o obytné patro pro vězňáka (140 příkrych schodů), vystavěny budky na ciferníky a lucerna s helmicí.

2. Mariánské sousoší

Barokní mariánský sloup v Ivančicích byl postaven mistrem Štěpánem Paganem v letech 1721–1726. Sochy jsou zhotoveny z mušličkového vápence z lomu v St. Margareten u Nežiderského jezera. Pylon je z pískovce z nedalekých Hrubšic.

3. Kašna sv. Floriána

Kašna zde stávala už ve středověku. Zásoboval ji 850 m vodovod z dřevěných trub, které byly r. 1853 vyměněny za litinové. Současnou podobu dostala kašna r. 1609. Barokní socha sv. Floriána, ochránce před požárem, byla na kašnu instalována r. 1763. R. 2004 byla kašna rekonstruována a voda jen cirkuluje.

4. Památník Alfonse Muchy

Renesanční budova dnešního Památníku A. Muchy, byla pro účely radnice postavena r. 1544 na základech dvou gotických domů. Od r. 1849 patřila okresnímu soudu. Stavba má pěkné interiéry a různé klenby, z nichž sklípkové jsou nejstarší na Moravě. Ve sklepních prostorách bývala šenkovna, ze které se

na omítce uchovaly kratochvilné nápisy a obrázky rudkou. Při zásadní rekonstrukci na konci 20. stol. byly odstraněny dodatečné účelové vestavby. Dnes patří celé horní patro stále expozici ivančického rodáka A. Muchy. V přízemí je umístěna stálá expozice dalšího známého rodáka, herce VI. Menšíka, ve vestibulu sídlí kulturní a informační centrum, v sále zaklenutém do toskánského sloupu, se pořádají výstavy a koncerty.

5. Radnice – dům pánů z Lipé

Původně zeměpanský hrad. R. 1607 budovu zakoupil provazník Šimon Pírko a přestavěl ji na městský palác. Portál a arkýř jsou vyzdobeny ve stylu manýrismu. Přes vstupní mázhaus zaklenutý do toskánského sloupu se vchází do dvorního traktu s renesanční arkádou. Do majetku města dům přešel před více než třemi sty lety. Do roku 1883 v něm bývala kasárna, později škola, od r. 1945 radnice.

6. Pomník Jana Blahoslava

S příchodem Jana Blahoslava r. 1558 se stává ivančický sbor duchovním a kulturním centrem jednoty bratrské. R. 1562 zde zřídili tajnou tiskárnu, ve které vyšel Blahoslavův překlad Nového zákona (1564), pojatý později do Bible kralické. Biskup Jan Blahoslav se prosadil v úsilí o vyšší vzdělanost v jednotě bratrské a v Ivančicích stál u počátků bratrského gymnázia.

Pomník mu byl postaven r. 1931 podle návrhu kulturně činného ivančického tiskaře Miloše Navrátila, autorem čtyř symbolů je Alfons Mucha.

7. Areál bratrského sboru

Počátky působení jednoty bratrské v Ivančicích tušíme na konci 15. stol. Nejstarší písemná zpráva o působení sboru je z r. 1505. Tento areál byl r. 1535 zakoupen jeho potřeby a r. 1539 byla postavena modlitebna s dodnes zachovalou věží. Na budově bývalé fary biskupa J. Blahoslava je zavěšena informační tabule.

8. Nová hospoda

Budovu bratrskému sboru věnoval r. 1577 Fridrich z Náchoda pro rozšíření bratrské akademie. Vyso-

kou úroveň výuky zajistil především rektor Esrom Rüdinger, profesor z univerzity ve Wittembergu.

9. Rodný dům VI. Menšíka

V Rybářské ulici č. 6 se 9. října 1929 narodil populární český herec Vladimír Menšík. Menšíkovi zde bydleli do roku 1936, kdy se přestěhovali do Brna. Menšík sem však rád jezdil k příbuzným. Pamětní deska slavnostně odhalena 24. 7. 1994.

10. Židovská synagoga

Židovská synagoga byla postavena r. 1853 podle vídeňského vzoru s vynikající akustikou. Hebrejský nápis na fasádě znamená: „Vstupte do jeho bran s díkuvzdáním, do nádvoří jeho s chvalozpěvem.“ Židovská obec měla r. 1835 877 obyvatel. Od II. svět. války slouží synagoga jako skladiště.

11. Kaple sv. Trojice

Roku 1560 tu byl založen nový hřbitov (zrušen byl r. 1837) a současně postavena kaple. Její věž byla přistavěna až roku 1838. V letech 1581–1622 zde kázali němečtí kazatelé „švýcarských bratří“.

12. Židovský hřbitov

Po pražském a kolínském nejstarší v ČR. Dochoval se náhrobní kámen z r. 1552.

13. Poutní kaple sv. Jakuba s křížovou cestou (323 m n. m.)

Původní poutní kaple postavena v letech od r. 1481. V letech 1580–1620 byla tato kaple jedinou svatyní katolíků, když farní kostel i další byly v rukou protestantů. R. 1784 ji Josef II. nechal zrušit a rozprodat na stavební materiál. Zasluhou P. Tomáše Procházky byla kaple v letech 1852–1858 opět postavena. R. 1991 provedena oprava kapliček křížové cesty.

14. Rozhledna na Réně (309 m n. m.)

Postavena se železobetonu r. 1930 podle návrhu významného kulturního činovníka ivančického tiskaře Miloše Navrátila. Nese jméno A. Muchy.